

Tekst łatwy
do czytania
i zrozumienia

Materiały edukacyjne

Jak zostać Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej

Zajęcia z wiedzy o społeczeństwie
w branżowej szkole I stopnia

Małgorzata Roguszevska

Minister
Edukacji i Nauki

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Materiały edukacyjne/ćwiczeniowe dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną opracowano w ramach zadania zleconego i dofinansowanego przez Ministra Edukacji i Nauki pod nazwą „**Czytam i wiem – tekst łatwy do czytania i zrozumienia w szkole. Opracowanie i upowszechnienie materiałów edukacyjnych i ćwiczeniowych w wersji łatwej do czytania i zrozumienia, instrukcji dotyczącej ich tworzenia i wykorzystania w pracy z uczniami oraz rekomendacji dotyczących wdrożenia rozwiązań w praktykę szkolną**”.

Materiały edukacyjne i ćwiczeniowe zostały opracowane zgodnie z podstawą programową kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia.

Zadanie zrealizowało:

Polskie Stowarzyszenie na rzecz Osób
z Niepełnosprawnością Intelektualną
ul. Głogowa 2b
02-369 Warszawa

Wsparcie autorki przez Zespół ds. tekstu łatwego
do czytania i zrozumienia:

Specjalista ds. tekstu łatwego

Bartosz Józefowicz

Konsultacja i redakcja

**Barbara Ewa Abramowska
Karolina Makowiecka**

Konsultacja dostępności

Justyna Kozak

Projekt okładki i ilustracje

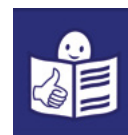
Elżbieta Grądziel

Skład i łamanie

MONDI Plus Sp. z o.o.

Rok opracowania 2021

ISBN 978-83-66940-29-1

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Co robi Prezydent	5
3. Uprawnienia Prezydenta	5
4. Wybory Prezydenta Polski	10
5. Kadencja Prezydenta	14
6. Prezydenci III Rzeczypospolitej Polskiej	16

1. Wstęp

W Polsce władza dzieli się na:

- ustawodawczą
- wykonawczą
- sędziowską.

Władza ustawodawcza to Sejm i Senat.

Na Sejm i Senat razem mówi się **Parlament**.

W **Sejmie** są posłowie i posłanki.

W **Senacie** senatorowie.

Posłowie, posłanki i senatorowie tworzą prawo.

To znaczy piszą ustawy i uchwały.

W ustawach są prawa i obowiązki obywateli.

Władza wykonawcza to Prezydent i Rada Ministrów. Na **Radę Ministrów** mówi się rząd.

W rządzie są ministrowie i Premier.

Premier to szef wszystkich ministrów.

Ministrowie odpowiadają za różne działania.

Na przykład Minister Edukacji i Nauki

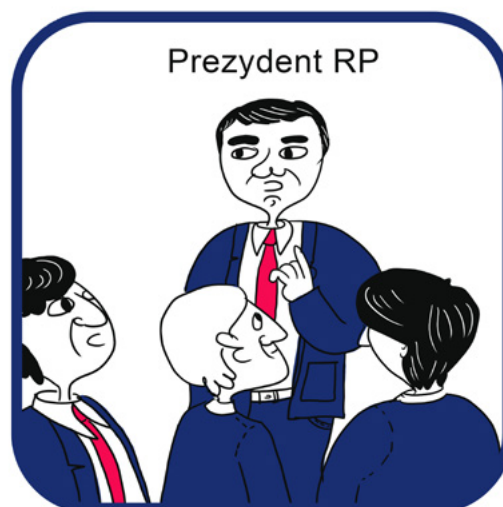
organizuje pracę przedszkoli, szkół i uczelni.

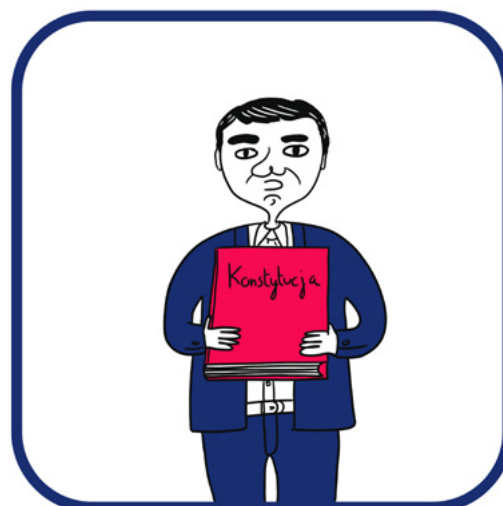
2. Co robi Prezydent

Prezydent jest w Polsce najważniejszym przedstawicielem władzy wykonawczej. Prezydent i Rada Ministrów kierują sprawami państwa.

Prezydent dba o to, żeby:

- wszyscy przestrzegali Konstytucji,
- Polska była niezależnym państwem. Czyli sama o sobie decydowała.
- Polska była bezpiecznym państwem.
- Polska się nie podzieliła.

3. Uprawnienia Prezydenta

Prezydent ma swoje uprawnienia. Uprawnienia są zapisane w Konstytucji. Nazywają się tam **prerogatywy**. Na przykład Prezydent:

- może podpisać ustawy lub ich nie podpisać
- powołuje sędziów
- ogłasza termin wyborów do Sejmu i Senatu.

Prezydent także:

- stosuje prawo łaski. To znaczy daruje lub zmniejsza kary więźniom.
- przyznaje ordery i odznaczenia zasłużonym ludziom.
Tacy ludzie robią ważne rzeczy dla Polski.
Na przykład naukowcy lub żołnierze.

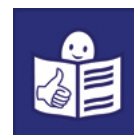

Prezydent może wydawać akty urzędowe.
To ważne dokumenty prawne.
Niektóre akty musi też podpisać Premier.
Podpis Premiera na takim dokumencie nazywa się **kontrasygnatą**.

Prezydent podpisuje ustawy uchwalone przez Sejm. Potem ustawy ogłasza się w dzienniku ustaw.
W **dzienniku ustaw** są wszystkie nowe i poprawione przepisy prawa.
Prezydent może też nie podpisać ustawy, jeśli nie zgadza się na jakieś prawo.

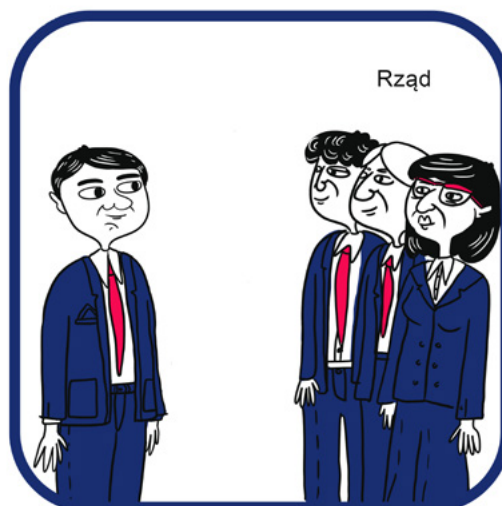

Prezydent sam może napisać projekt ustawy.
Jeśli chce wprowadzić nowe prawo
w Polsce.
Projekt tej ustawy składa w Sejmie.
Posłowie i posłanki decydują czy wprowadzić
to prawo.

Prezydent powołuje rząd.
Od tej chwili rząd zaczyna pracować.
Czasem Premier chce zmienić jakiegoś ministra.
Wtedy na wniosek Premiera, Prezydent powołuje
nowego ministra.
Prezydent może zwołać spotkanie Rady
Gabinetowej.
Rada Gabinetowa to spotkanie rządu i Prezydenta.

Prezydent powołuje sędziów na wniosek
Krajowej Rady Sądownictwa.
Sędzia pracuje w sądzie. Wydaje wyroki.
Na przykład za kradzież lub morderstwo.
Krajowa Rada Sądownictwa jest ważna.
Sprawdza czy sędziowie są bezstronni
i obiektywni. To znaczy, czy wydają
sprawiedliwe wyroki.

Prezydent powołuje prezesów:

- Sądu Najwyższego
- Trybunału Konstytucyjnego
- Naczelnego Sądu Administracyjnego.

To bardzo ważne sądy w Polsce.

Prezes sądu to szef sądu.

Prezydent składa wnioski do Sejmu i Senatu o powołanie prezesa

Narodowego Banku Polskiego.

To najważniejszy bank w Polsce.

Dbą o pieniądze całego państwa.

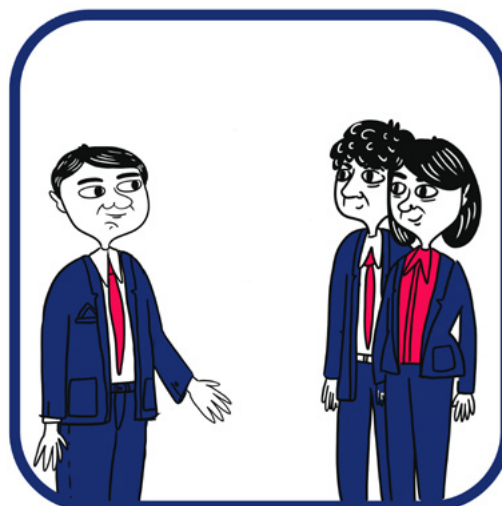
Prezydent dba o stosunki międzynarodowe.

Stosunki międzynarodowe to kontakty pomiędzy państwami.

Prezydent powołuje i odwołuje ambasadorów.

Ambasador to przedstawiciel Polski w innym kraju.

Na przykład w Niemczech lub we Francji.

Prezydent podpisuje umowy międzynarodowe.

Umowa międzynarodowa to dokument.

Umowa określa na co umawiają się państwa.

Taką umową jest na przykład Konwencja ONZ o prawach osób z niepełnosprawnościami.

Prezydent Polski ogłasza wybory.

Na przykład wybory do Sejmu i Senatu.

Są to wybory parlamentarne.

Jeśli Parlament źle działa, to Prezydent może skrócić kadencję Parlamentu.

Kadencja to czas na jaki wybieramy Sejm i Senat. Wtedy są nowe wybory.

Prezydent jest zwierzchnikiem sił zbrojnych.

Zwierzchnik to szef. **Siły zbrojne** to wojsko.

Prezydent decyduje kiedy wojsko ma bronić kraju. Prezydent może wprowadzić w Polsce stan wyjątkowy, wojenny lub nadzwyczajny.

Takie stany wprowadza się, gdy dzieje się źle. Na przykład jeśli inny kraj zaatakuje Polskę.

Prezydent ma tak zwane tradycyjne uprawnienia. Na przykład może **nadawać polskie obywatelstwo**. Polskie obywatelstwo może dostać osoba urodzona w innym kraju i mieszkająca teraz w Polsce. Wtedy ma takie same prawa jak wszyscy Polacy.

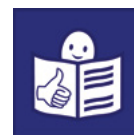
Inne tradycyjne uprawnienie to **nadawanie tytułów naukowych**. Najwyższy tytuł naukowy w Polsce to profesor. Taki tytuł dostają wybitni naukowcy.

4. Wybory Prezydenta Polski

Prezydenta w Polsce wybierają dorośli Polacy w wyborach prezydenckich. Muszą mieć skończone 18 lat. To wyborcy. Wybory na Prezydenta ogłasza Marszałek Sejmu. **Marszałek Sejmu** to najważniejsza osoba w Sejmie.

Kandydat na Prezydenta musi:

- skończyć 35 lat najpóźniej w dniu wyborów
 - mieć obywatelstwo polskie
 - mieć pełne prawo wyborcze.
- To znaczy, że może głosować i kandydować w wyborach.

Każdy kandydat na Prezydenta musi mieć poparcie społeczeństwa. To znaczy, 100 tysięcy ludzi musi podpisać się na jego listach poparcia. Wtedy kandydat może wziąć udział w wyborach prezydenckich.

Prezydentem zostaje osoba, która dostała najwięcej głosów w wyborach.

Taka osoba musi dostać bezwzględną większość głosów.

Bezwzględna większość to więcej niż połowa głosów. Liczy się głosy osób, które brały udział w wyborach. Liczy się tylko ważne głosy.

Kandydat na Prezydenta może wygrać w pierwszej lub w drugiej turze wyborów.
Pierwsza tura to pierwsze głosowanie.
Jeśli w pierwszej turze żaden kandydat nie dostał bezwzględnej większości głosów, to jest druga tura.
Druga tura to drugie głosowanie.

Druga tura wyborów jest 2 tygodnie po pierwszej turze.
W drugiej turze wyborów głosujemy na 2 kandydatów na Prezydenta.
Ci kandydaci w pierwszej turze dostali najwięcej głosów.
Prezydentem zostaje kandydat, który dostał więcej głosów w drugiej turze.

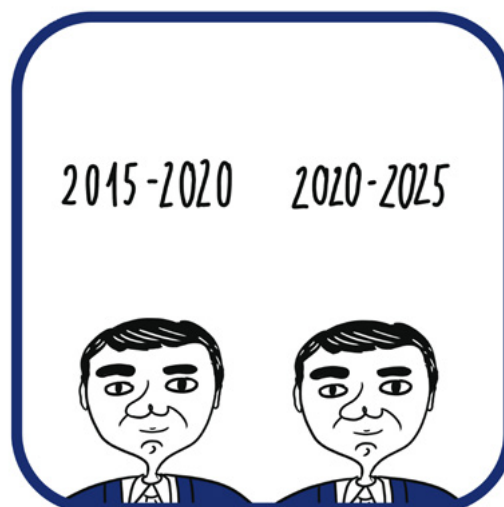

Po wyborach Sąd Najwyższy musi sprawdzić czy wybory były ważne.
Czy odbyły się zgodnie z polskim prawem.
Sąd Najwyższy to najważniejszy sąd w Polsce.

Ta sama osoba może kandydować na Prezydenta tylko 2 razy.
To znaczy, że Prezydentem Polski można być najdłużej 10 lat.

Wybory w Polsce mają swoje zasady.
Te zasady są bardzo ważne.

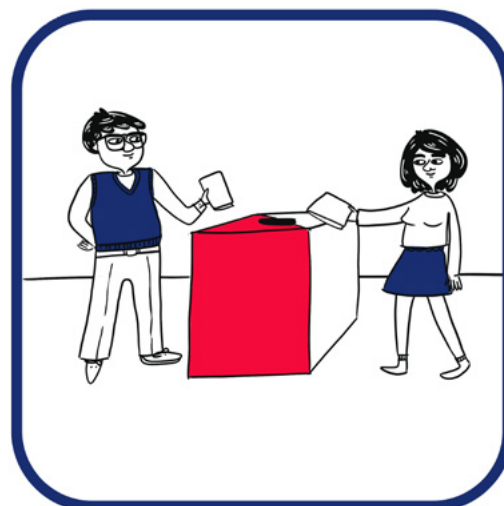
Wybory muszą być:

- powszechne
- równe
- bezpośrednio.

Muszą odbywać się w głosowaniu tajnym.

Wybory **powszechne** oznaczają, że może głosować każdy dorosły Polak.
Wybory są **równe**, ponieważ każdy Polak ma jeden głos.

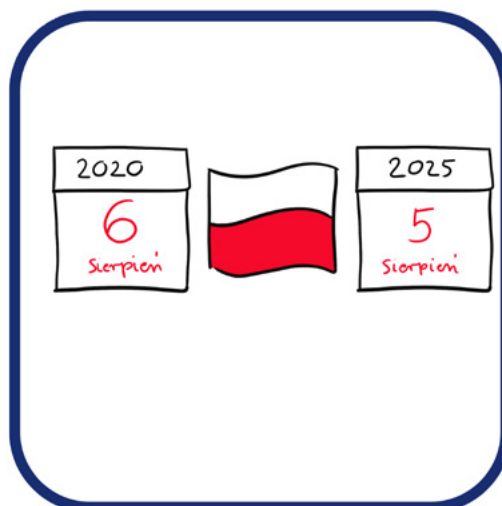

Wybory są **bezpośrednie**, bo każdy Polak musi głosować samodzielnie. Wybory muszą odbyć się w głosowaniu **tajnym**. To znaczy, wyborca nie podpisuje się na karcie wyborczej.

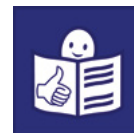
5. Kadencja Prezydenta

Kadencja to czas, na jaki wybieramy Prezydenta. W Polsce to 5 lat. Kadencja zaczyna się, kiedy Prezydent złoży przysięgę. **Przysięga** to obietnica. Prezydent obiecuje, że będzie dobrym prezydentem.

Prezydent musi złożyć przysięgę przed Zgromadzeniem Narodowym. **Zgromadzenie Narodowe** jest wtedy, kiedy Sejm i Senat obradują wspólnie.

Czasami kadencja Prezydenta może skończyć się wcześniej.

Na przykład kiedy Prezydent nie przestrzega Konstytucji.

Konstytucja to najważniejszy akt prawny w Polsce. Opisuje prawa i obowiązki Polaków.

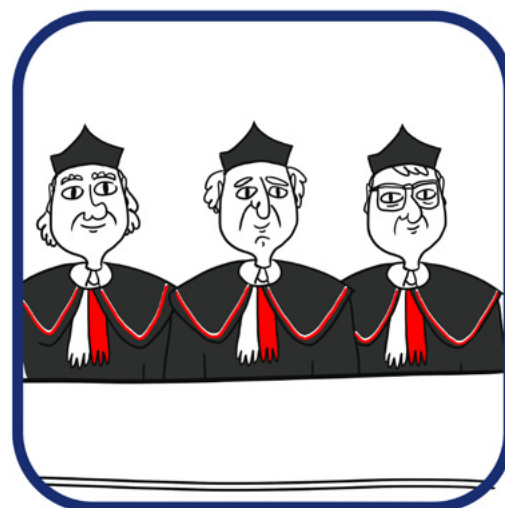
Prezydent odpowiada przed Trybunałem Stanu.

Trybunał Stanu jest to specjalny sąd.

Sądzi najważniejsze osoby w Polsce.

Trybunał Stanu może osądzić Prezydenta.

Na przykład jeśli złamie Konstytucję lub popełni przestępstwo.

Kadencja skończy się szybciej, jeśli Prezydent:

- umrze
- zrezygnuje ze stanowiska
- zostanie odwołany.

Prezydenta odwołać może Zgromadzenie Narodowe tylko w wyjątkowych sytuacjach.

Jeśli Prezydent jest bardzo ciężko chory i nie może wykonywać swoich obowiązków.

Zdarza się, że obowiązki Prezydenta musi wykonywać Marszałek Sejmu. Na przykład jeśli Prezydent umrze. Marszałek wykonuje te obowiązki, aż zostanie wybrany nowy Prezydent.

6. Prezydenci Trzeciej Rzeczypospolitej Polskiej:

Prezydentami Trzeciej Rzeczypospolitej Polskiej kolejno byli:

- a. Wojciech Jaruzelski (1989 – 1990)
- b. Lech Wałęsa (1990–1995)
- c. Aleksander Kwaśniewski (1995 – 2005)
- d. Lech Kaczyński (2005 – 2010)
- e. Bronisław Komorowski (2010 – 2015).

a.

b.

c.

d.

e.

Od 2015 roku
Prezydentem Rzeczypospolitej
Polskiej jest Andrzej Duda.

Linki do zdjęć prezydentów:

do litery a, b, c, d pl.wikipedia.org/wiki/Prezydenci_Polski

do litery e pl.wikipedia.org/wiki/Bronisław_Komorowski

do ostatniej fotografii www.facebook.com/andrzejduda/